

Vlaams
Parlement

stuk **148** (2014-2015) – Nr. 5
ingediend op 16 december 2014 (2014-2015)

Beleidsnota

Energie

2014-2019

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door de heer Andries Gryffroy

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts.

Vaste leden:

de heren Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;

de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;

de heer Rob Beenders, mevrouw Ingrid Lieten;

de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

de heer Jelle Engelbosch, mevrouw Sofie Joosen, de heren Jos Lantmeeters, Jan Peumans, de dames Grete Remen, Sabine Vermeulen;

mevrouw Sonja Claes, de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Katrien Partyka;

de heren Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;

mevrouw Els Robeyns, de heer Bruno Tobback;

de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

Stukken in het dossier:

148 (2014-2015) – Nr. 1: Beleidsnota

– Nr. 2 t.e.m. 4: Moties

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie	4
1.	Missie en visie	4
2.	Strategische doelstellingen	4
2.1.	Energietransmissie naar een nieuw energiesysteem	4
2.2.	Energieverbruik verlagen door energie-efficiëntie	5
2.3.	Langetermijndoelstellingen	5
3.	Operationele doelstellingen	5
3.1.	Energierenovatieprogramma actualiseren	5
3.2.	EPC als beleidsinstrument	5
3.3.	Energieprestatie voor nieuwbouw verbeteren	5
3.4.	Stimuleren van energie-efficiëntie voor ondernemingen	6
3.5.	Overgang naar een technologieneutrale, kostenefficiënte energiemix	6
3.6.	Hervorming van het certificatenstelsel	6
3.7.	Sociaal energiebeleid versterken	6
3.8.	Organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt	6
3.9.	Werking van de Vlaamse energieadministraties	7
3.10.	Samenwerken met andere beleidsniveaus en beleidsvelden	7
II.	Vragen en opmerkingen van de leden	7
1.	Tussenkoms van de heer Robrecht Bothuyne	7
2.	Tussenkoms van de heer Rob Beenders	10
3.	Tussenkoms van de heer Johan Danen	10
4.	Tussenkoms van de heer Andries Gryffroy	11
5.	Tussenkoms van de heer Willem-Frederik Schiltz	12
6.	Tussenkoms van mevrouw Sonja Claes	14
7.	Tussenkoms van mevrouw Valerie Taeldeman	14
8.	Tussenkoms van mevrouw Michèle Hostekint	15
9.	Tussenkoms van mevrouw Katrien Partyka	16
10.	Tussenkoms van mevrouw Tinne Rombouts	16
III.	Antwoorden van de minister	17
IV.	Discussie	25
	Gebruikte afkortingen	31
	Bijlagen: zie dossierpagina van dit stuk op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 19 en 26 november 2014 de beleidsnota Energie van met mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie.

De getoonde presentatie van de minister en het advies van de SERV zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

1. Missie en visie

Minister *Annemie Turtelboom* stelt dat er op het vlak van visie sterk ingezet wordt op energie-efficiëntie.

Er moet dringend werk worden gemaakt van het vastleggen van de visie van energietransitie in een energiepact met de andere overheden. Er moet worden vastgelegd wie wat doet en waarvoor die verantwoordelijk is.

Er moet een betrouwbare elektriciteits- en gasvoorziening zijn. Door het afschakelplan is iedereen zich daarvan bewust geworden. Ook in het buitenland kent men meer en meer periodes van onevenwichten in het net.

Er moet een nieuw actieplan komen rond hernieuwbare energie. De minister wil dit op een marktconforme manier doen.

Ze wil een kostenefficiëntere ondersteuning van groene stroom en warmte en de energieprestatie van gebouwen verbeteren door een Renovatiepact. Dit zal belangrijk zijn daar slechts 1 percent van al de woningen nieuwbouw is.

Ze wil de uitgestelde doorrekening van de historische schuld wegwerken, de concurrentiepositie van de bedrijven verstevigen en bijzondere aandacht geven aan energiearmoede door curatieve maatregelen en energie-efficiëntieprogramma's. Hierover werd de voorbije weken al van gedachten gewisseld, onder meer over de energiesnoeiërs en energieleningen (*Hand. VI.Parl. 2014-15, 15 oktober 2014 nr. C24, p. 10-25*). Door de zesde staatshervorming komt het FRGE over naar Vlaanderen. Ze wil energieleningen creëren door het FRGE om te vormen. Zo wordt een voorfinanciering van 0 percent van kwetsbare groepen mogelijk.

2. Strategische doelstellingen

2.1. Energietransmissie naar een nieuw energiesysteem

In het kader van de strategische doelstelling wil de minister een energietransmissie naar een nieuw energiesysteem. In het Energiepact met visie voor de toekomst moet er een gelijk speelveld komen op basis van een Europees en internationaal instrumentarium. Bij de energiebevoorrading moet er een gezonde energiemix zijn. De hele afschakelproblematiek vindt zijn oorsprong in het gebrek aan diversificatie en de te grote afhankelijkheid van één energiebron, zijnde kernenergie. Als men voor meer dan 50 percent afhankelijk is van kernenergie en op dat ogenblik de helft van die capaciteit uitvalt heeft men een probleem. Dit is één van de voornaamste redenen om te blijven investeren in de hernieuwbare energie. Er moet een vraag- en aanbodsturing komen door slimme netwerken en

opslag van energie. Er worden op dat vlak doorbraken verwacht in de loop van de legislatuur. Dit is belangrijk om de rendementen van onder meer zonnepanelen, windenergie enzovoort, op te trekken. Er gaat aandacht naar de distributienetten, met in het bijzonder aandacht voor de interconnectie. In Europa zijn er nog een aantal mankementen in de energienetwerken. Er zal ook worden gewerkt aan een energienorm voor de industrie.

2.2. Energieverbruik verlagen door energie-efficiëntie

Het energieverbruik wil de minister verlagen door energie-efficiëntie. Dit kan door een daling van het finaal energetisch verbruik voor alle sectoren en het afsluiten van het Renovatiepact met de stakeholders. Naast de normering voor nieuwbouw, is er ook een aanpak nodig voor de renovatie van het bestaande woonpatrimonium.

2.3. Langetermijndoelstellingen

Men wil een voorloper zijn voor het energieneutraal bouwen en dit zowel voor nieuwe als bestaande woningen. Er zal worden gestreefd naar een efficiëntiecijfer van 1 percent voor de energie-intensieve industrie. Dit lijkt weinig ambitieus. Mocht dit echter worden gerealiseerd dan zou dit een grote optimalisatie zijn gelet op het grote aandeel van energie in de kostenstructuur van een bedrijf.

De minister wil de tussentijdse mijlpaal van 2020 halen voor hernieuwbare energie, een structurele en preventieactie tegen energiearmoede en een goed marktmodel voor alle schakels van de energievoorziening.

3. Operationele doelstellingen

3.1. Energierenovatieprogramma actualiseren

Bij de operationele doelstellingen wordt het Energierenovatieprogramma geactualiseerd. De trend inzake het gebruik van een aantal premies is dalend. De minister wil extra factoren inbouwen om mensen te overtuigen en te stimuleren de nodige investeringen te doen. De premies gaan onderzocht worden om ze aan te passen en te optimaliseren. Het doel is om zo meer premies te kunnen verstrekken.

Minimale kwaliteitsnormen als doelstelling voor energierenovatie zullen worden vastgelegd en de totaalrenovatie van gebouwen zal worden gestimuleerd.

3.2. EPC als beleidsinstrument

Het EPC zal als beleidsinstrument worden gebruikt. De kwaliteit ervan moet worden verhoogd. De erkenningsregeling moet worden bijgestuurd. De meerwaarde moet worden verhoogd via de koppeling aan het BEN-renovatieadvies. Het EPC moet ook worden geïmplementeerd in niet-residentiële gebouwen. De software moet worden verfijnd en de communicatie rond EPC voor opleidingsinstellingen, energiedeskundigen en burgers, moet worden verbeterd.

3.3. Energieprestatie voor nieuwbouw verbeteren

De energieprestatie rond nieuwbouw wil de minister verbeteren door in te zetten op de evaluatie van het BEN-eisenpakket, een onderzoek naar het kostenoptimale energieprestatieniveau, een minimaal aandeel aan hernieuwbare energie, het wegnemen van drempels voor het gebruik van innovatieve producten en methoden door het verfijnen van de EPB-berekeningsmethode en een evaluatie van het handhavingskader voor EPB-eisen en energiedeskundigen, het

vervolmaken van de EPB-regeling en een onderzoek van een nieuwe parameter voor de gebouwenschil met eisen en een aanscherpingspad.

3.4. Stimuleren van energie-efficiëntie voor ondernemingen

Er is nog veel werk op het gebied van de energie-efficiëntie voor ondernemingen. De minister wil elk jaar 1 percent van de energiebeleidsovereenkomsten met de industrie opvolgen, de verplichte energieaudits omzetten naar energie-efficiëntie. Een veel gehoorde opmerking is dat er meer van audits naar harde maatregelen moet worden gegaan. Ze wil een benchmarktool voor kmo's ontwikkelen, een kader voor mini-EBO's voor bedrijven met een verbruik van minder dan 0,1 petajoule. Met PMV wordt naar derde-partijfinanciering gekeken. Het ESCO-model wordt door Europa als kader aangereikt en geeft goede resultaten in Duitsland. Er moet voor Vlaanderen worden gekeken welke waarborgen nodig zijn en welke psychologische drempels weggenomen moeten worden om derde-partijfinanciering te aanvaarden voor energie-efficiëntie. Vooral bij een complexe eigenaarsstructuur zou het moeilijker zijn om mensen te overtuigen investeringen te doen in energie-efficiëntie. Ze wil voor de bedrijven, zoals voor de gezinnen, een afgestemd pakket aanbieden van regelgeving, audit, voorfinanciering en uitvoering.

3.5. Overgang naar een technologieneutrale, kostenefficiënte energiemix

Er wordt gestreefd naar een overgang naar een technologieneutrale, kostenefficiënte energiemix door investeringen in hernieuwbare energie. De minister wil een billijk samenwerkingsakkoord afsluiten voor de verdeling van de Belgische hernieuwbare energiedoelstellingen. Het is dringend nodig te weten welk doel voor elk gewest zal gelden. Ze wil een versterking van een gunstig investeringsklimaat voor groenewarmteproductie, wkk en warmtenetten. Men kan het zich niet langer permitteren om de vele warmte in industriezones te laten verloren gaan.

3.6. Hervorming van het certificatenstelsel

Er wordt gestreefd naar de hervorming van het certificatenstelsel voor groene stroom en wkk, de afbouw van het certificatenoverschot en andere maatregelen. De minister wil een investeringssteun die kan worden gemonitord om oversubsidiëring te vermijden door steun in functie van de kostprijs te geven op het moment van de investering. Ze wil slimme meters invoeren, een evaluatie van de verplichte investeringen in het aardgasdistributienet, preventie en detectie van energiefraude en het uitwerken van een Tariefendecreet met een tariefmethodologie en een nieuwe tariefstructuur. Een groot deel van dit laatste punt zit bij de VREG.

3.7. Sociaal energiebeleid versterken

Er zal getracht worden het sociaal energiebeleid te versterken door een curatieve aanpak van de energiearmoede, het investeren in energie-efficiëntere gebouwen en de renovatie van sociale woningen. Dit gebeurt in nauw overleg met de bevoegde ministers. De energieleningen worden geregionaliseerd, ze worden geëvalueerd samen met een heroriëntering van de REG-premies. Door het aanbieden van één pakket wordt het uitstelgedrag van mensen verlaagd.

3.8. Organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt

Er wordt ook voorgesteld de voorafgaandelijke Vlaamse leveringsvergunning af te schaffen en te vervangen door een reguleringsaanpak, de energiefraude aan te pakken, te kiezen voor een verregaande ontvlechting van het distributienetbe-

heer ten opzichte van productie en levering, nieuwe energiediensten op te zetten en het huidige beleidskader voor dienstverlening door leveranciers, netbeheerders, ESCO's, aggregatoren enzovoort, te evalueren.

3.9. Werking van de Vlaamse energieadministraties

De minister wil de communicatie van de Vlaamse energieadministraties verbeteren. Er moet een duidelijke afstemming komen tussen de administratie LNE, VEA en VREG. De energieadministratie en regulator moeten worden versterkt. Open en toegankelijke data moeten de norm zijn, met respect voor de privacy. Om goed te kunnen werken moeten alle data voorhanden zijn. Leerprocessen moeten worden gedigitaliseerd en geautomatiseerd. Het Vlaams Energiebedrijf zal in overleg met minister Muylers worden ingekanteld in de PMV.

3.10. Samenwerken met andere beleidsniveaus en beleidsvelden

Er gaat samenwerking zijn met internationale instellingen, Europa, federale en lokale overheden. Er zal ook binnen de diverse Vlaamse bevoegdheden een horizontale samenwerking zijn.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

1. Tussenkomst van de heer Robrecht Bothuyne

De heer *Robrecht Bothuyne* vindt de beleidsnota goed gestructureerd en onderbouwd.

Energiearmoede blijft een huizenhoog probleem. De stijging plafonneert wel, maar dit op een hoog niveau. Een preventief en curatief beleid is dus belangrijk. Hij wil weten hoe de minister kwetsbare gezinnen gaat helpen.

De energiemarkt is veel dynamischer geworden. Toch is 45 percent van de Vlaamse gezinnen nog niet van leverancier veranderd. Het is een uitdaging om de energieconsument blijvend actief te houden. Voorziet de minister hier extra initiatieven om de energieconsument actief te laten zijn en blijven op de energiemarkt?

Voor de energierenovatie van woningen is er het Energierenovatieprogramma 2020. Slechts een derde van de woningen voldoet aan de drie basiseisen. Er wordt daarom een Renovatiepact aangekondigd. Hij gaat daarmee akkoord, het verhoogt immers het draagvlak voor het beleid. Wie gaat er mee worden betrokken? Wat zijn de middelen, de timing en de doelstellingen?

De heer Bothuyne stelt vast dat er in de beleidsnota van minister Homans geen verwijzing naar het Renovatiepact is opgenomen. Is er al overleg geweest met de minister? Hoe zal het energiebeleid sporen met het woonbeleid?

Innovatieonderzoek en -ontwikkeling zijn een bevoegdheid van minister Muylers. Het wordt sterkt beklemtoond in de beleidsnota. Er wordt voorgesteld dit te versnellen. Hoe ziet de minister dit? Wat zijn de ambities? Kunnen Europese middelen daar beter voor worden benut? In Vlaanderen zijn een aantal platformen die hier van dienst kunnen zijn zoals Energyville, VITO enzovoort. Hoe gaat de samenwerking met minister Muylers verlopen? Het is belangrijk een deel van diens middelen voor energieonderzoek te reserveren.

Bij de burden sharing rijst de vraag hoe het overleg met het federale niveau gaat verlopen. Zijn er afspraken gepland? Wanneer gaat het overleg plaatsvinden?

De hele sector snakt naar een langetermijnvisie om meer investeringszekerheid te krijgen. Het is belangrijk dat er naar een zeer breed draagvlak wordt gezocht bij de energiesector, de gebruikers, de gezinnen, de bedrijven, de verenigingen en de brede milieubeweging. In Nederland is men er zo in geslaagd een breed draagvlak te creëren. In de beleidsnota staat er geen concrete datum voor het Energiepact. Federaal stelt men de datum van eind 2015 voorop. Dit is ambitieus, maar wel noodzakelijk. Onderschrijft de minister deze timing? Hoe wordt de opmaak van het Energiepact aangepakt?

Er is wat verwarring ontstaan over de premies voor dakisolatie en beglazing. Dit is inmiddels rechtgezet. Het is belangrijk duidelijk te communiceren over de premies. Het te volgen pad moet worden overlegd met de sector. Er moet worden vermeden dat de renovatiemarkt gaat oververhitten of te snel afkoelen. Het pad voor ondersteuning moet goed doordacht zijn. Er zouden volgens het regeerakkoord extra stimuli ingebouwd worden voor totaalrenovaties en gecombineerde maatregelen. In de beleidsnota is daar niets over terug te vinden. Hoe gaat dit worden gerealiseerd? Wordt er in nieuwe initiatieven voorzien?

De energiebeleidsovereenkomsten zijn zeer belangrijk voor de energie-intensieve industrie. Er zijn nog altijd aanmeldingsproblemen bij de Europese Commissie. In de beleidsnota worden alternatieve pistes om de staatssteun te omzeilen naar voor geschoven. Welke pistes zijn dat? Hoe kan men erin slagen het convenantenbeleid verder te zetten?

Het is goed dat er ook aandacht is voor de kmo's waar er nog groot potentieel is aan energie- en dus economische besparing. De benchmark moet daarin een bijdrage leveren. Wie gaat dit ontwikkelen? Is er overleg met de kmo-organisaties? Wanneer wordt dit verwacht?

Worden de consultantprojecten verdergezet of geheroriënteerd? Dit komt niet aan bod in de beleidsnota.

Het decreet van 2012 heeft de anomalieën uit het groenestroomsysteem gehaald. Het blijft wel complex. De beleidsnota stelt dat het efficiënter en eenvoudiger moet worden gemaakt. Worden er andere vormen van ondersteuning voorzien? Het is goed om dit te onderzoeken, maar gelijktijdig moet ook de rechts- en investeringszekerheid voor ogen worden gehouden. De aankondiging van nog eens een wijziging, zou een rem kunnen vormen op de investeringen. Wie zal dit onderzoeken en wanneer worden de resultaten verwacht?

In het regeerakkoord is afgesproken niet meer in een uitstel van de doorrekening van certificatenoverschotten te voorzien. Dit is positief. Hoe ziet de minister dit? Wat is de timing?

Er is aandacht voor nieuwe evoluties zoals het stimuleren van de productie van biomethaan. Hoe ziet de minister dit? Is dat via investeringssteun? Wat is de doelstelling?

Wkk is ook belangrijk voor het energiesysteem. Er moet daar ook naar rechtszekerheid worden gestreefd. Er wordt een vereenvoudiging van het ondersteuningssysteem aangekondigd. Welke timing wordt voorzien? Wat wordt met vereenvoudiging bedoeld?

Over de warmtenetten wordt aangekondigd dat er werk zal worden gemaakt van een transversaal beleid. Dat is in lijn met een door het Vlaams Parlement goedgekeurde resolutie (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2141/3). Er was daar sprake van een rol voor de VREG met betrekking tot de prijszetting van de door

warmtenetten geleverde energie. Dit staat niet in de beleidsnota. Voorziet de minister nog een rol voor de VREG? Wat en wanneer mag men iets verwachten in verband met het warmtenettenbeleid?

Kan er een stand van zaken gegeven worden in verband met het overleg met de sector op het gebied van energiescans? Hoe zit het met de uitwerking van de uitvoeringsmodaliteiten van de heroriëntatie? Worden de modaliteiten van het FRGE ongewijzigd behouden? Blijft alles, behalve de benaming van energielening en de administratieve inbedding, ongewijzigd?

Er wordt een verbod aangekondigd van personeelsleden van netbeheerders om actief te zijn in bestuursorganen van producenten of leveranciers. Zijn er nu misbruiken of anomalieën die men wil voorkomen? Hoe gaat dit worden afgedwongen? Wordt er in eigen Vlaamse regelgeving voorzien?

De afschaffing van de gratis kilowattuur is een heikel onderwerp. In het regeerakkoord was voorzien om maatregelen te nemen om energiearmoede tegen te gaan. Hoe gaat deze gestalte worden gegeven? Wat is de timing van de afschaffing van de gratis kilowattuur? Wordt die gekoppeld aan de hervorming van de nettarieven en de evolutie naar een capaciteitstarief?

Slimme meters zullen gesegmenteerd worden uitgerold. Komt er een nieuwe kosten-batenanalyse van een gesegmenteerde uitrol? Er moeten een aantal keuzes over de functionaliteiten worden gemaakt. Voorziet de minister nog in overleg over de functionaliteiten? Er blijven vragen over de financiering. Is het de bedoeling dat bij nieuwbouw en grondige renovatie de bouwheer gaat instaan voor de kosten van de slimme meter of worden die verder door de netbeheerder gefinancierd? Het gedifferentieerde uurtarief zou enkel beschikbaar zijn voor bezitters van slimme meters. Klopt dit en kan dit worden verduidelijkt?

De definitie van energie-intensieve industrie is belangrijk bij de energienorm. In Duitsland hanteert men een aantal definities waar men bijvoorbeeld uitgaat van bedrijven waar de energiekosten een bepaald percentage van de toegevoegde waarde overschrijden. Het is zeer belangrijk dit zo te benaderen om de internationale concurrentiepositie van Vlaamse bedrijven te vrijwaren. Het gaat niet alleen om bedrijven aangesloten op het transmissienet, zoals bepaald in de beleidsnota. Ook Vlaamse aspecten van de tarifiering zijn belangrijk. Er moeten goede afspraken komen met het federale niveau. Wat is de timing voor de inwerkingtreding van de energienorm? Wanneer wordt er met het federale niveau overlegd?

Het noodzakelijke decretale kader voor de distributienettarieven wordt voor 2015 aangekondigd. Dit is terecht. De VREG werkt momenteel op een smalle juridische basis. Wanneer wordt dit Tarievendecreet verwacht? In het regeerakkoord is bepaald dat tegen begin 2015 het plafond op de solidarisering zou worden geschrapt. Wordt dit tegen 1 januari voorzien? Of geldt er een andere timing?

Het Vlaams Energiebedrijf wordt een dochter van PMV volgens het regeerakkoord. Wat is de stand van zaken? Wat is de visie van de minister op de realisatie van de doelstelling van energiebesparing bij Vlaamse overheidsgebouwen?

Het actieplan elektrische voertuigen wordt aangekondigd. Wie moet dit financieren? Hoe verhoudt het zich tot projecten opgestart in de vorige legislatuur? Hoe ziet de minister de structurele verankering van de nodige energie-infrastructuur?

Over geothermie werd een resolutie aangenomen door het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2478/3). Een aantal projecten wordt momenteel

uitgerold in de Kempen. Wat is de stand van zaken van dit beleid? Hoe gaat dit beleidskader verder worden ontwikkeld?

2. Tussenkost van de heer Rob Beenders

De heer *Rob Beenders* vindt dat de beleidsnota grote ambities toont maar concrete acties ontbeert. De ambities van de beleidsnota kan hij onderschrijven.

Hij betreurt dat hij het verslag van het Rekenhof pas gekregen heeft nadat de begroting was goedgekeurd. Het Rekenhof stelt (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 16/1, p. 48) dat de verplichtingen betreffende energiescans en sociale dakisolatieprojecten niet kunnen worden doorgerekend via de netbeheerders. Hij vraagt zich af of de energiesnoeiërs gaan worden gefinancierd binnen de begroting of toch via de tarieven van de netbeheerders, mits een decretale wijziging.

Hij onderschrijft de ambitie bij het FRGE dat het absoluut noodzakelijk is om rond energie-efficiëntie een inhaalbeweging te maken. De minister wil van 2000 naar 3500 aanvragen stijgen. Hoe gaat dit gebeuren? Het voorziene budget is voldoende, maar is het mogelijk om ze allemaal op te nemen?

Voor energiebesparing in gebouwen is er volgens de beleidsnota een voorbeeld-functie voor overheidsgebouwen. De Vlaamse overheid wil voor het overige enkel het energieverbruik in de eigen gebouwen terugdringen. Hoe gaat die voorlopers-functie worden ingevuld? Wat zijn de ambities voor energiebesparing in overheidsgebouwen?

Bij hernieuwbare energie wil hij weten of de minister bereid is de quota voor groene stroom op te trekken tegen 2020 om in lijn te zijn met de doelstellingen ervan?

Hoe denkt de minister de facilitering van energiecoöperatieven verder te stimuleren?

Het maatschappelijk debat rond de nieuwe tariefstructuur is nodig om een draagvlak te vinden om de energietransitie mogelijk te maken. Is de minister bereid om een alternatieve vorm van progressieve tarifiering te onderzoeken nu de gratis kilowattuur wordt afgeschaft?

3. Tussenkost van de heer Johan Danen

De heer *Johan Danen* verwijst naar de drempels om innovatieve technieken ingang te doen vinden. Maakt de minister dwarsverbanden met bijvoorbeeld onderwijs om in opleidingen rond energie aandacht te hebben voor innovatieve technieken?

Bij de groenestroomcertificaten rijst de vraag wie er aan het rekenen is? De VREG, de minister, het kabinet? Wie beslist er? Blijft de minister bij haar voornemen de groenestroomcertificaten volledig in de energiefactuur op te nemen? Het zullen dan de gezinnen en kleine bedrijven zijn die de factuur betalen.

In verband met de communicatie over de energiesteun aan gezinnen en bedrijven en de tevredenheid daarover, onthoudt de heer Danen dat vooral bedrijven minder tevreden zijn en dat ze door de bomen het bos niet meer zien. Als het doel is dat bedrijven meer inzetten op energiebesparing, hoe kan er dan voor worden gezorgd dat de drempels worden weggewerkt?

Er is al heel wat studiewerk verricht. Wil de minister een soort van kenniscentrum oprichten waar overheden, mensen en bedrijven terecht kunnen voor de stand van zaken? Hoe concreet wil de minister dit maken? Studies moeten uiteindelijk toch tot iets leiden.

Het staat als een paal boven water dat gezinnen met kinderen de grootste dupe zullen zijn van de afschaffing van de gratis kilowattuur? Voorziet de minister daar in een compensatie?

De heer Danen is tevreden met de wijziging van de naam van FRGE. Doel is om naar 3500 aanvragen te gaan. Hoe wil de minister dit realiseren? Blijven de modaliteiten?

Wat het draagvlak voor hernieuwbare energie betreft, kan vaak worden vastgesteld dat projecten niet worden gerealiseerd omdat buurtbewoners er tegen zijn. De heer Danen is ervan overtuigd dat energiecoöperaties een rol kunnen spelen om het draagvlak te vergroten. Wat is hierbij de houding van de minister?

Er wordt in de beleidsnota over een vergoeding voor PV-installaties van particuliere gebruikers gesproken. Wil de minister de netvergoeding aanpassen aan de mate van het gebruik van het net?

Er zijn heel wat mentale drempels om al dan niet energie-investeringen te doen. Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat die mentale drempels minder hoog zijn? Wat zal het gevolg zijn voor mensen die in 2020 nog geen dakisolatie hebben?

4. Tussenkomst van de heer Andries Gryffroy

De heer *Andries Gryffroy* wil in eerste instantie nagaan wat de visie is. Waar wil men naartoe? De aanzet is gegeven met wat in het regeerakkoord is opgenomen, maar de timing ontbreekt. Zowel het federale als het Vlaamse regeerakkoord hebben het over een Energiepact en een visie. In het Waalse regeerakkoord is daar niets van terug te vinden, wat het lid kan accepteren omdat de bevoegdheden volledig gesplitst zijn en het daarmee hun probleem is. Vlaanderen kan niet onverrichter zake toekijken en wachten tot het federale niveau de eerste stap zet, stelt hij. Wat is het plan van aanpak en de timing? Federaal wordt eind 2015 vooropgesteld.

Er is sprake van meer energie-efficiënte overheidsgebouwen. Dat er nog onderzoek dient te gebeuren, kan de heer Gryffroy best begrijpen. Hoe denkt men dat aan te pakken als er investeringen nodig zijn? De ESR-problematiek steekt dan de kop op. Zelfs bij ESCO-EPC blijft de ESR-problematiek bestaan. Heeft de minister al zicht op wat ze wil doen?

Wat de grote ondernemingen of EBO's, de benchmark- en de audit-convenantbedrijven, betreft, stelt de heer Gryffroy dat ze niet zozeer wensen te weten welke ondersteuning voorhanden is, maar wel welke de concrete taakinvulling is en welke timing hieraan vastzit. Die laatste wordt alsmaar meer vooruitgeschoven, onder meer onder druk van de sectorfederaties, weet het lid.

Vanuit Europa wordt gevraagd om enkel een energieaudit te doen. In de beleidsnota wordt een webapplicatie vooropgesteld. Het VEA zou de resultaten moeten verzamelen. De heer Gryffroy oppert dat die resultaten en data al voorhanden zijn, met name bij het verificatiebureau. Er is ook monitoring. Daar zijn enorme excelbestanden beschikbaar, stelt het lid, van de 270 bedrijven die de audit deden. Waarom dan nog een applicatie maken als dat niet hoeft? Is dat

niet te zeer theorie produceren dan wel iets uitwerken dat praktisch bruikbaar en bijzonder flexibel is?

Wat is de definitie van energie-intensieve bedrijven? Voor N-VA zijn dat niet alleen de heel grote bedrijven die op het transmissienet zitten, maar kan het net zo goed gaan om bedrijven die op het distributienet zitten. Wanneer mag die definitie en daarmee duidelijkheid verwacht worden, zodat bedrijven weten of ze als energie-intensief beschouwd worden en in aanmerking kunnen komen voor ondersteuning?

Voor kmo's is er sprake van een benchmarktool. Het lid mist daar elke verwijzing naar samenwerking met de sectororganisaties. Hij refereert aan Nederland, waar er nooit is gekozen voor een horizontale verdeling van bedrijven – boven 0,5 petajoule, tussen 0,1 en 0,5 en onder de 0,1 petajoule – maar wel voor verticale sectorconvenants – naar industrietak. Met die sectoren zijn overeenkomsten gesloten en daar is dan gezocht naar een invulling om tot gezamenlijk resultaat te komen. Die link naar de sectororganisaties lijkt het lid ook voor de benchmark van kmo's interessant. Een definiëring van de sectoren zou de aanpak goedkoper, pragmatischer en flexibeler maken, meent de heer Gryffroy.

Over EPB en EPC geeft het lid mee dat het bestaande systeem niet voldoet. Vooral het EPC wordt vaak weggelachen en de gegevens worden niet centraal benut. Nieuwe studies vindt het lid niet nodig. Het VEA zou wel kunnen nagaan of er via computer met die gegevens iets kan gebeuren. Voor het EPB vraagt de heer Gryffroy niet alleen met EPB-verslaggevers of organisaties die de energiedeskundigen vertegenwoordigen te overleggen, maar tevens met onder meer projectontwikkelaars en architecten, studiebureaus enzovoort. De EPB-verslaggeving omvat namelijk nog te veel anomalieën die ontoelaatbaar zijn, meent het lid. Er verandert ook teveel, waardoor de verslaggevers bijkomend werk hebben en het systeem aan flexibiliteit inboet.

Het lid ziet algemeen een aanzet om de vele studies en voorbereidingen te concretiseren. Dat er nog gegevens ontbreken om de concrete uitvoering te koppelen aan een timing en aanpak, begrijpt het lid. Voor heel wat maatregelen miste hij evenwel juist dat element. Betrokkenen willen weten waar ze staan.

5. Tussenkost van de heer Willem-Frederik Schiltz

De heer *Willem-Frederik Schiltz* begrijpt dat de beleidsnota niet bol kan staan van dure maatregelen, gezien de zware uitdaging met weinig beleidsruimte om onder meer die transitie naar een duurzaam energiesysteem waar te maken. Om de kost van de transitie te beperken en geen sociaal-economisch bloedbad aan te richten onder gezinnen en bedrijven, wordt sterk ingezet op energiebesparing, wat het lid een verstandige zet acht.

Het Energiepact waarvan al geruime tijd sprake kon vooralsnog niet rekenen op draagvlak; er waren tegengestelde belangen in het spel; een aan-en-afspel. Het energiepact blijft een weinig gecontesteerd element in de beleidsverklaring en bindt alle partijen, maar de vraag blijft hoe de minister dat denkt aan te pakken en op welke termijn. Federaal wordt er gemikt op eind 2015. Kan die timing ook op Vlaams niveau gehaald worden? Het lid vermoedt dat beide initiatieven best gelijktijdig verlopen, gezien de raakvlakken.

Er wordt voorgesteld om een aantal premies versneld af te bouwen, onder meer om een versnelde investering mogelijk te maken. Komen er daarna nieuwe initiatieven om de dynamiek gaande te houden, eventueel aan strengere normen?

In het kader van de hervorming van de markt stipuleert de beleidsnota dat het model uit evenwicht is geraakt, voornamelijk door toenemende problemen van wanbetaling, in het bijzonder wat betreft de betaling van de vergoeding voor gebruik van het net. Men wil het risico bij de leveranciers nog inperken. Het lid verwijst in dat verband naar het 'central clearing house', een systeem om alle gegevens van wanbetalers te centraliseren en zo de vertraging in betaling en het bufferen van kosten door leveranciers te beperken alsook de overstap van de ene naar de andere leverancier nog eenvoudiger te maken. Mikt de minister daarop?

De ESCO's zijn een belangrijk element om investeringen in energiebesparing levensvatbaar te maken zonder dat overmatige subsidies nodig zijn. Dat lijkt het lid interessant, maar het wetgevend kader ontbreekt. De minister zou een duidelijk beleidskader uittekenen dat aangeeft welke taken uitgevoerd mogen worden. Als de heer Schiltz dan leest om welke taken het gaat, vreest hij dat bedrijven die zich op dat terrein willen begeven, zwaar gelimiteerd zullen zijn. Ze zouden één of twee taken kunnen opnemen en zelf voor financiering moeten instaan, en dat ook nog onder de voorwaarden opgelegd door de overheid. Wordt de commerciële inventiviteit en vrijheid voldoende gehonoreerd? Wat betreft pps-constructies wordt Vlaanderen stevast op de vingers getikt door Europa en het lid vreest dat de ESCO's dezelfde weg opgaan als er overmatig gereguleerd wordt en ze dus feitelijk overheidsdoelstellingen moeten realiseren onder de voorwaarden en de risico's van de overheid.

Open Vld is al jaren voorstander van de afschaffing van de gratis 100 kilowattuur. Het sociale aspect ervan acht men zeer betwistbaar. Er is in de beleidsnota wel sprake van een flankerend sociaal beleid ten aanzien van doelgroepen en kwetsbare gezinnen. Dat hoort het lid graag, al wil hij nog enige verduidelijking.

De transitie naar een duurzaam energiesysteem gaat onder meer via slimme meters. Het begrip 'slim', toegepast op netten en meters wekt argwaan bij de heer Schiltz. Hij meent dat systemen maar zo slim zijn als de manier waarop ze worden gebruikt. Ze leveren wel veel informatie aan, die dan slim kan worden gebruikt om productie en verbruik aan te sturen. Wat gaat men aanvangen met al die informatie? Wie gaat die beheren? Zullen de netbeheerders de uitbouw van het nodige informaticasysteem en dergelijke alleen moeten dragen? Zal het in de tarieven doorsijpelen? Het lid uit enige bezorgdheid voor de volledige uitrol en het feit dat een meter een doel beoogt en niet zomaar ergens mag staan.

Onder 'Preventie en detectie van energiefraude' is er sprake van een uniek loket PV. Het lijkt het lid de facto interessant een uniek loket te installeren voor mensen die een energie-installatie plaatsen, welke dat ook mag zijn. Hij is dan ook voorstander van een meer generieke benaming die dan ook als dusdanig ingevuld wordt.

Wat de tarieven betreft stelt het lid dat het wegwerken van 1,8 miljard euro een zware opgave is. Hij veronderstelt dat, na een aantal aanpassingen, de minister een tweetal jaar zal gebruiken voor een evaluatie van wat er fundamenteel moet gebeuren. Hij meent echter dat men verder kan gaan wat betreft de tarieven, waarover de minister stelt dat ze goed zijn zoals ze zijn. Hij refereert in die zin aan het capaciteitstarief, dat voor een nieuwe dynamiek kan zorgen in het energieverbruik en -levering. Denkt men in die richting? Wordt er ook iets gedaan aan het aantal evenwichtsverantwoordelijken? Met systemen zoals 'demand side management', vraagsturing en het ten volle benutten van slimme netten lijkt het de heer Schiltz zinvol dat meer partijen de verantwoordelijkheid voor het evenwicht dragen. Dat slabakt. Hij stelt dat men daar het federale niveau uit de problemen kan helpen met de energiebevoorradingzekerheid.

Het energiebedrijf slaat een nieuwe weg in en dat verheugt het lid. Hij verneemt dat het niet om een aankoopcentrale zou gaan maar wel om een leveranciersbedrijf. Kan de nieuwe rol van het energiebedrijf toegelicht worden?

6. Tussenkost van mevrouw Sonja Claes

Mevrouw *Sonja Claes* wil nog duidelijkheid over de budgetmeter. Staan er veranderingen op stapel inzake dat beleid, zowel voor gas als elektriciteit? Voor wie een budgetmeter krijgt, geldt nog altijd dat het gemiddelde tarief wordt opgelegd en niet het laagste. Verandert dat? Volgens het lid kan de rol van het OCMW ter zake nog versterkt worden, zeker als de minister van plan is om de energiescan, de lening en de uitvoering van werken in één beweging te laten gebeuren. Schulden hebben meestal betrekking op zowel aardgas als elektriciteit. Een eenduidige visie vindt het lid dan ook prima. Het aantal budgetmeters fluctueert voor beide. Mevrouw Claes benadrukt de nood aan aandacht voor de hele groep.

7. Tussenkost van mevrouw Valerie Taeldeman

Mevrouw *Valerie Taeldeman* geeft uit de praktijk nog een opmerking mee wat betreft de energiepremies. In haar regio worden vanuit het intergemeentelijk samenwerkingsverband De Woonwijzer Meetjesland in negen gemeenten vele spreekuren en zitdagen georganiseerd over woon- en energiebeleid. Er zijn daarbij veel vragen over de premies. De FOD Economie heeft een campagne gelanceerd onder de noemer "Durf vergelijken". Daarbij wordt de mogelijkheid geboden om de energiefactuur van particulieren onder de loep te nemen. De Vlaamse website www.energiesparen.be geeft een overzicht van alle beschikbare energiepremies. Voor 2015 wordt daar aangegeven dat er geen wijzigingen zijn en dat een definitieve beslissing over de afbouw van energiepremies verwacht wordt in de eerste helft van 2015. Die wijzigingen zouden zagezegd ingaan vanaf 1 januari 2016. Het lid wil de minister hierbij wijzen op de hoge nood aan correcte informatie en een duidelijke timing.

De beleidsnota kondigt het ERP of Energierenovatiepact aan. De renovatiesector heeft groot potentieel en de bouwsector snakt naar een boost in die zin, zo blijkt. Een enquête van de Vlaamse Bouwunie brengt aan het licht dat 95 percent van de installateurs bij renovatieprojecten betrokken zijn. Voor 68 percent ervan is de renovatiemarkt hun grootste broodwinning. Het lid is derhalve zeer blij met het ERP en vraagt naar een timing.

De Vlaamse energielening die werd aangekondigd moet de middelen die met de zesde staatshervorming overgeheveld worden vanuit het FRGE, heroriënteren naar die Vlaamse lening voor investeringen in energiebesparende werken in woningen. Zijn er nog nieuwe elementen? Wordt er verder gewerkt met de lokale entiteiten? Er zijn vooralsnog een 2000-tal leningen per jaar. De minister koestert de ambitie om tot 3500 te gaan. Hoe ziet ze dat concreet in communicatie gegoten om de nieuwe lening in de verf te zetten?

De energiescans moeten voor de minister leiden tot effectieve actie en uitvoering van energieverbeterende maatregelen. Het lid oppert dat de redenering kan worden doorgetrokken naar het energieprestatiecertificaat. Ze hoopt dat ook het EPC een versterkende rol zal toebedeeld krijgen.

8. Tussenkomst van mevrouw Michèle Hostekint

Mevrouw *Michèle Hostekint* gaat in op de warmtenetten. De Vlaamse Regering erkent in het regeerakkoord de economische valorisatie van restwarmte, het potentieel daarvan en de wil om een kader te ontwikkelen voor openbare warmtenetten in samenwerking met betrokken partijen. De warmtenetten staan in Vlaanderen nog in de kinderschoenen, hoewel er in de voorbije jaren heel wat is gaan bewegen, ook vanuit de politiek. Zo hebben Roeselare, Antwerpen en Gent al stappen gezet. De minister wil een beleidskader voor warmtenetten uitwerken. Het lid verwijst daarvoor naar het werk dat al door de vorige bevoegde minister is opgenomen en uitgevoerd, zoals onderzoek, haalbaarheidsstudies en ondersteuningsmaatregelen. Er is ook een resolutie goedgekeurd in het parlement die richting aangeeft (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2141/3). Het politieke draagvlak is aanwezig en er is al heel wat werk gebeurd. De minister wil de expertise van het Warmtenetwerk Vlaanderen benutten en hen als prioritaire partner inzetten bij de uitwerking van het beleidskader. Dat vindt het lid verstandig. Tegelijk wijst ze erop dat een aantal knelpunten nog uit de weg geruimd moet worden om een vlotte vooruitgang en een snelle uitrol van de warmtenetten mogelijk te maken.

De Europese Commissie heeft de warmtenetten overigens een centrale plaats toebedeeld in de richtlijn over energie-efficiëntie. Tegen uiterlijk 31 december 2015 moet in het kader van de implementatie van de bewuste richtlijn het potentieel in Vlaanderen inzake warmtenetten in kaart gebracht zijn. Het lijkt het lid dan ook zaak snel werk te maken van de zogenaamde warmteatlas die de recupereerbare warmte in Vlaanderen vastlegt. Hoever staat het daarmee? Wie is met de opdracht belast, het VITO? Hoe wordt het aangepakt? De minister laat in de beleidsnota horen dat tegen uiterlijk 31 december 2015 een beoordeling van voornamelijk stadsverwarming, maar ook -koeling gefinaliseerd wordt. Er zou een routekaart worden uitgewerkt om de uitbouw van warmtenetten aan te moedigen en tot een Vlaams reguleringskader voor warmtenetten, warmtediensten en warmtemarkten te komen.

De Europese richtlijn rond energie-efficiëntie verplicht een Vlaams actieplan energie-efficiëntie op te maken. Het volgende actieplan moet rond zijn tegen 30 april 2017. Zonder warmteatlas die warmtevraag en -aanbod geografisch vastlegt, wordt dat moeilijk, en zeker met het oog op de aanleg van warmtenetten tegen 2020. Om snel vorderingen te maken acht het lid het essentieel dat een aantal randvoorwaarden vervuld worden. Het beleidskader voor warmtenetten voorziet de minister in 2016. Is dat niet laat in het licht van de doelstellingen?

De ondersteuning van het nuttig gebruik van restwarmte zou verder worden ondersteund, aldus de beleidsnota. Uit de begroting blijkt evenwel een daling van de middelen voor dat doel. Wat moet mevrouw Hostekint daaruit begrijpen? Worden de investeringen teruggeschroefd?

Groene warmte heeft een groot potentieel. Voormalig minister Van den Bossche heeft daarom alvast de ondersteuning in de vorm van investeringssteun voor middelgrote en grote installaties voor groene warmte, voor restwarmte en benutting van biogas. Het werkt via een callsysteem. Er worden nieuwe calls aangekondigd voor toekenning van investeringssteun in 2015. Het lid wijst erop dat daarnaast ook structurele steun nodig zal zijn om de uitbouw van de warmtenetten waar te maken. Wordt in die middelen voorzien?

Voorts moet de ondersteuning van de lokale besturen in acht worden genomen, poneert het lid nog. Zij zijn vaak de motor achter de aanleg van de warmtenet-

ten, wat de minister ook erkent in de beleidsnota. Er is sprake van een ondersteuning met een quickscan, kosten-batenanalyse van het instrument enzovoort. Staan daar ook middelen tegenover?

De beleidsnota vermeldt een verplichte investering in het aardgasdistributienet. In woonuitbreidingsgebieden beoogt men een aansluitbaarheidsgraad van 95 percent in 2015 en 99 percent in 2020. Een aansluitbaarheidsgraad van minstens 95 percent moet bereikt zijn voor alle woongebieden tegen 2020. De laatste uitbreidingen om dat doel te halen worden alsmaar minder rendabel. De Vlaamse Regering wil daarom alternatieven ondersteunen in de vorm van de realisatie van warmtenetten. De decretale obstakels voor de aanleg van warmtenetten zijn al opgeheven door ze te laten meetellen voor de aansluitbaarheidsgraad. Dat volstaat evenwel niet als stimulans. Zijn er incentives voor de distributienetbeheerders om prioritair daar warmtenetten aan te leggen waar dat haalbaar blijkt, onafgezien van de investeringskost?

Hoe kan men gezinnen ertoe aanzetten om ook op die warmtenetten aan te sluiten? Belangrijkste voordeel is niet-financieel van aard, maar wel maatschappelijk: minder afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, minder CO₂-uitstoot. In buurlanden wordt het niet-meer-dan-andersprincipe toegepast. Hoe zit het met de prijszetting voor de warmtenetten? Er is al werk verzet in dat verband, ook door het Warmtenetwerk Vlaanderen. Wat is de rol van de VREG? Wanneer mogen concrete maatregelen worden verwacht?

Het lid acht het van groot belang om synergieën met andere beleidsdomeinen te ontwikkelen. Ze ziet mogelijkheden om het ruimtelijke instrumentarium in te schakelen voor het energiebeleid. Zo kunnen in de omgevingsvergunning normen en vergunningsvoorwaarden opgelegd worden op het vlak van energie-efficiëntie. Ook voorwaarden om gebouwen energiezuiniger te exploiteren zijn een optie. In stedenbouwkundige verordeningen kan dan weer een centrale stookplaats verplicht worden. In hoeverre is er overleg met de minister van Ruimtelijke Ordening? Zijn er plannen in de maak en op welke termijn?

9. Tussenkost van mevrouw Katrien Partyka

Mevrouw *Katrien Partyka* komt terug op de budgetmeters. VVSG stelde dat in de winter slechts 10 percent van de gezinnen gebruikmaakt van de minimale levering. Dat impliceert dat heel wat mensen letterlijk in de kou blijven zitten. Ze breekt een lans voor meer aandacht voor het probleem.

Inzake sociaal energiebeleid wil de minister een hergroepering doorvoeren van de energiescan, de premies en de leningen. Het lid is blij met die insteek. Ook zij wijst op de schat aan gegevens die een energiescan inhoudt en het belang van een hervorming in samenspraak met de sector, zodat niets verloren gaat.

Dat de Vlaamse energielening wordt voortgezet, verheugt het lid. De minister ziet er het nut van in en zet dat door op het Vlaamse niveau. Ze geeft de raad de doelgroep niet te eng af te bakenen om het systeem leefbaar te houden.

10. Tussenkost van mevrouw Tinne Rombouts

Mevrouw *Tinne Rombouts* stelt dat het vertrouwen in de diepe of ondiepe geothermie als techniek in het warmte-energievoorzieningslandschap al in de vorige legislatuur groot was. Ze vindt het begrip één keer in de beleidsnota terug. Dat het vermeld staat bij de kruispunten met andere beleidsdomeinen baart haar enige zorgen. Het regeerakkoord stelt: "...voorziet in de facilitering van de ontsluiting van diepe en ondiepe geothermie.". Die bepaling is overgenomen en vormt een belangrijke paragraaf, oppert het lid. Ze verwachtte evenwel

in de beleidsnota te vernemen hoe dat zal gebeuren. Het beleidsveld Leefmilieu zou ondersteuning genieten bij het uitwerken van een milieuveilig beleidskader voor de toepassing. De ondersteunende rol is van belang, maar hoe kijkt de minister zelf tegen geothermie aan? Hoe ziet ze haar rol als minister van energie ter zake? Kan ze een overzicht geven van de actiepunten die ze voor ogen heeft? Welke beleidsdomeinen zullen wat opnemen? Hoe moet de opvolging verlopen?

III. Antwoorden van de minister

Energiearmoede

Minister *Annemie Turtelboom* deelt in verband met energiearmoede mee dat ze veel inzet op energie-efficiëntie om energiearmoede aan de bron aan te pakken. Dit zijn vaak investeringen die deze gezinnen niet kunnen betalen. Ze werkt aan een integraal plan Energiearmoede om de maatregelen te bundelen en ten uitvoer te brengen. Een volledig overzicht ontbreekt vandaag nog. Op dit moment is het beleid gericht op ondersteuning van gezinnen die problemen hebben om hun energiefactuur te betalen. Fundamenteel moeten echter de woningen aangepakt worden. De minister is tevreden dat de energieleningen, die vanaf 1 januari 2015 geregionaliseerd worden, als maatregel erbij komt, zodat er leningen aan 0 percent aan bepaalde doelgroepen kunnen worden gegeven. Zo kan het probleem bij de bron worden aangepakt. Energiearmoede heeft niet alleen betrekking op de energiefactuur maar ook op de woonkwaliteit. De minister wil beide problemen aanpakken. Het FRGE is een goed instrument, maar vrij onbekend. Het is het aangewezen ogenblik om bij de bevoegdheidsoverdracht ervoor te zorgen dat de beschikbare budgetten ook effectief worden aangewend. Dit hoeft geen grote uitgave te zijn, het is immers een rollend fonds. De overheid staat alleen maar in voor de betaling van de interestvoeten die momenteel zeer laag staan.

Energiepact

Inzake het Energiepact was de minister blij te lezen dat in het federale regeerakkoord melding wordt gemaakt van de noodzaak om te komen tot het afsluiten van een Energiepact. Een dergelijk Energiepact is noodzakelijk om bij de huidige energietransitie richting, vorm en draagvlak te geven.

De uitdaging is niet min. Het is immers duidelijk dat de vervanging van verouderde installaties en de transitie naar een zeker, duurzaam en competitief energiesysteem inhoudt dat belangrijke investeringen nodig zijn, zowel in infrastructuur, in energieproductiecapaciteit als in energie-efficiëntie. Deze investeringen kunnen maar plaatsvinden als investeerders weten welke richting het beleid op middellange en lange termijn uitgaat. Een Energiepact kan investeerders dit langetermijnperspectief geven. Deze langetermijndoelstelling wordt dan niet alleen gedragen door de politiek maar ook door de stakeholders op het terrein.

De minister heeft contact gehad met de federale minister van Energie, minister Marie-Christine Marghem, en de ministers van de andere gewesten om te kijken hoe dit proces zo snel mogelijk kan worden opgestart. Er is nood om in Vlaanderen een energievisie te hebben. De Europese doelstellingen zijn gekend maar moeten in België nog worden verdeeld. Minister Turtelboom heeft minister Marghem op de urgentie in dit dossier gewezen. Dit overleg zal nog een vervolg kennen. In Nederland heeft men twee jaar aan een energieakkoord gewerkt. Als het hier zo lang gaat duren, dan komt er pas eind 2016 een akkoord. In Nederland had men een zeer goed plan van aanpak. Het Nederlandse energieak-

koord is een gedegen document dat breed gedragen wordt. Niet alleen de doelstellingen worden erin behandeld, maar ook de werkgelegenheid.

Warmtenetten

Het reguleringskader voor warmtenetten en warmtebeleid zal, na verder overleg binnen het beleidsplatform Warmtenetten, tegen 2016 worden uitgewerkt. In overleg met dit beleidsplatform zijn al door verschillende stakeholders, zoals het VEA, Infrac, Eandis en Warmtenetwerk Vlaanderen acties voorbereid en uitgevoerd. De minister wil dit overleg verderzetten. Er zal worden onderzocht welke elementen aangewezen zijn voor het reguleringskader en hoe dit optimaal uitgewerkt kan worden. Bij energieschaarste en bij een transitie naar duurzame energie, is het niet gepermitteerd dat bijvoorbeeld 20 percent van de recupererbare energie verloren zou gaan. De minister is tevreden met de bestaande projecten rond warmtenetten.

Tegen eind 2015 laat VEA een warmtekaart en potentieelstudie uitvoeren door het VITO op basis van verbruiksgegevens van onder andere Eandis en Infrac om het potentieel in Vlaanderen te bepalen en interessante zones af te bakenen. Op basis van deze potentieelstudie kunnen dan verdere doelstellingen worden geformuleerd.

Kader voor het voortzetten van het groenewarmtebeleid

Het regeerakkoord en de beleidsnota voorzien in een verderzetting van de ondersteuning van het groenewarmtebeleid via de halfjaarlijkse calls voor projecten betreffende groene warmte, restwarmte en injectie van biomethaan. Er werd al een eerste call georganiseerd. Het betrof de periode van 5 juni 2014 tot en met 4 september 2014. Er werden drie steunaanvragen ingediend. Eén project werd geselecteerd. Het project dat het gehaald heeft, is een installatie voor de opschoning van biogas tot biomethaan en injectie op het aardgasnet van IOK. Het vermogen van dit project bedraagt 228 Nm³/h. Er werd 45 percent steun aangevraagd wat neerkomt op 928.437 euro. Het totaal budget voor de eerste call 2014 bedroeg 6.807.979 euro. Het totaal budget voor de tweede call bedraagt 8.207.472 euro.

De minister hoopt dat de tweede call succesvoller zal zijn. Het zou jammer zijn als de beschikbare budgetten onvoldoende zouden worden ingevuld. Een rondvraag leert dat er voor de volgende calls nog een belangrijk aantal projecten in de pijplijn zitten. Er moet rekening mee worden gehouden dat projecten rond warmtenetten een lange voorbereidingstijd vragen en afhankelijk zijn van de ontwikkeling van gekoppelde bouwprojecten, ruimtelijke ontwikkelingsplannen enzovoort. De lange doorlooptijd van de projecten verklaart misschien wel het mindere succes van de eerste call. Het hangt ook samen met het verhogen van de aansluitbaarheid van aardgas. De vereisten betreffende aansluitbaarheid op het aardgasnet zullen worden geëvalueerd in functie van de verdere ontwikkelingen op het gebied van energiezuiniger gebouwen, warmtenetten en groeiende toepassing van hernieuwbare energiebronnen. De VREG zal hierover begin 2015 een advies uitbrengen.

Voor particulieren zullen de nodige reguleringskaders en kwaliteits- en bevoorradingsgaranties voorzien worden. Een afnemer van een warmtenet heeft voordelen doordat hij bijvoorbeeld geen eigen investering moet uitvoeren, in de woning ruimte wint en geen installatie hoeft te onderhouden.

Het Warmtenetwerk Vlaanderen heeft onderzoek naar de prijszetting gevoerd. De ervaring in andere landen leert dat verschillende prijsbepalingsmethodes mogelijk

zijn en dat dit een belangrijk element is om zowel de ontwikkeling van warmtenetten als het draagvlak bij afnemers te bevorderen.

Omdat de uitbouw van warmtenetten raakvlakken heeft met verschillende beleidsdomeinen zoals Energie, Milieu, Ruimtelijke Ordening, Wonen en Economie, is het noodzakelijk om een geïntegreerd beleid vorm te geven. Er werd contact opgenomen met het kabinet van minister Schauvliege om deze materie te bespreken.

Renovatiepact

In verband met het Renovatiepact wil de minister om de beleidsdoelstellingen op vlak van energie-efficiëntie, klimaatbeleid, hernieuwbare energie en economische groei te halen, dat sterker wordt ingezet op het verbeteren van de energieprestatie van het bestaande woningpatrimonium. Voor nieuwbouw is dit met reglementering gemakkelijk te realiseren. De uitdagingen voor het bestaande woningenbestand om tot veel betere energieprestaties te komen, zijn groot. De overheid kan deze transformatie faciliteren en ondersteunen, maar andere belanghebbenden, zoals de bouwsector, zullen hier mee hun schouders moeten onderzetten. Er werd met de Confederatie Bouw en de Bouwunie overlegd. Er wordt gestreefd naar een Renovatiepact om zo een mobilisatie op gang te brengen waardoor investeren in een verbeterde energieprestatie van het gebouwenbestand als een vanzelfsprekendheid wordt beschouwd. Dit vereist een ondersteuningskader, maar vooral ook een breed gedragen positieve boodschap over het maatschappelijk belang van deze transformatie.

Het doel is om tegen halfweg 2015 tot een dergelijk Renovatiepact te komen. Alle sectororganisaties die hieraan op een actieve en constructieve manier willen meewerken, zullen hiervoor worden uitgenodigd. De minister zal nog voor eind 2014 met de belangrijkste geëngageerde sectororganisaties overleg plegen over de verder te volgen aanpak. Er zal worden gewerkt met verschillende werkgroepen om snel tot resultaat te komen. Dit vormt nu een gigantische uitdaging.

Vlaanderen heeft het nadeel dat heel veel actoren bijna individueel moeten worden benaderd om resultaat te kunnen boeken. In Duitsland bijvoorbeeld is de verhuurmarkt meer in handen van de grote verhuurcoöperaties. Het is daar een langetermijnbelegging die moet blijven renderen. De toegang tot het bestaande patrimonium is er dus veel gemakkelijker. Het voordeel in Vlaanderen is dat de emotionele betrokkenheid groter is.

Energieprestatiecertificaat

Het EPC heeft als hoofddoel de potentiële kopers en verhuurders te informeren over de energetische prestaties van de woning. Daarnaast verschaft het EPC ook een eerste zicht op de maatregelen die noodzakelijk zijn om de woning energetisch te verbeteren. Zo kunnen kandidaat-kopers of -huurders rekening houden met de energiescore bij de keuze van de woning.

Om de meerwaarde van het EPC verder te vergroten, zal worden overwogen om het EPC te koppelen aan het BEN-renovatieadvies. Om het energieverbruik van het gebouwenpark te verminderen, moeten alle nieuwe en gerenoveerde gebouwen voldoen aan de EPB-regelgeving. De EPB-regelgeving had de laatste jaren een belangrijke impact op innovatie in de bouw en zorgde voor een evolutie naar steeds energiezuiniger gebouwen, zowel nieuwe als gerenoveerde. Hierbij ondersteunt de Vlaamse overheid de bouwsector actief en ziet ze toe op het correct naleven van de regels.

Het VEA overlegt op regelmatige basis over de EPB-regelgeving met de bouwsector en de sectorvereniging van projectontwikkelaars en investeerders. Deze stakeholders worden ook betrokken bij specifiek overleg over studies zoals onderzoek naar de kostenoptimale EPB-eisen. Gelet op de evolutie naar steeds strengere eisen, wordt overleg cruciaal. De minister wil in de eerste plaats meerwaarde creëren.

Voor het EPC moet er een snelle kwaliteitsstijging komen, zodat het EPC kan worden ingezet als beleidsinstrument voor energie-efficiëntie. Daarnaast wacht in 2015 een belangrijke oefening om de evoluties rond nieuwbouw en EPB meer af te stemmen op de praktijk.

De kwaliteit van het EPC zal worden verhoogd door in te zetten op een combinatie van initiatieven. De belangrijkste pijler is het verplichten van permanente vorming en begeleiding van de energiedeskundigen, zodat kennislacunes snel bijgestuurd kunnen worden. Hiervoor wordt het inspectieprotocol aangevuld met praktijkvoorbeelden. Naast een verhoging van de kennis, zullen de controles op de correctheid van het EPC worden geheroriënteerd. Als sluitstuk voor de kwaliteitsverbetering zal, in geval de voorgaande acties niet volstaan, handhaving worden opgezet. De minister meent dat vooral de lacunes veel sneller moeten worden geëvalueerd.

Afstelling op doelgroepen voor premies energiescans

De minister wil de premies meer op maat maken van de verschillende doelgroepen. Voor de kwetsbare doelgroepen voorziet ze in een verschuiving van de bestaande instrumenten zoals energiescans en de sociale dakisolatieprojecten. Ze wil hier meer harde maatregelen. Uit het overleg met de sector bleek dat die daarvoor openstaat. Het informaticasysteem moet worden aangepast zodat de rapportering beter wordt. Er wordt overlegd met de energiesnoeiërs. Er zullen binnenkort voorstellen volgen. Het project met de energiesnoeiërs blijft lopen.

Energiepremies

Er zal gestart worden met een grondige evaluatie van de energiepremies. Voor een aantal premies, zoals de dakisolatie, zijn er geen goede resultaten ondanks de vele noden. Er komt een afbouwscenario. Een premie te lang ongewijzigd laten, leidt tot gewinning en afstelgedrag. De minister wil een trigger inbouwen. De premie mag niet plots dalen, zonder de kans te hebben nog in het oude systeem te stappen. De overgang mag niet te lang duren. Er moet daarin een evenwicht worden gevonden. De premies blijven in 2015 ongewijzigd. Eind 2015 komt er een hervorming die ingaat vanaf 2016. De communicatie voor de dakisolatie en beglazing is er al voor een deel geweest.

Totaalrenovaties

Wat totaalrenovatie betreft, is het gebruikelijk om gefaseerd te renoveren. De minister vertrekt vanuit de BEN-definitie voor bestaande bouw, vervolgens van de ontwikkeling van het BEN-renovatieadvies en tot slot van de ontwikkeling van hierop afgestemde financiële ondersteuningsvormen. Het doel moet zijn om tot een pakket te komen van totaalrenovatie waarin men stap per stap naar totaalisolatie wordt begeleid.

Dakisolatie

Eind 2011 besliste de Vlaamse Regering tot invoering van een Vlaamse dakisolatienorm in de Vlaamse Wooncode. Concreet moeten alle woningen uiterlijk tegen 2020 beschikken over een minimale dakisolatie. Vanaf 1 januari

2015 worden via de Wooncode strafpunten toegekend indien er onvoldoende dakisolatie aanwezig is in een woning of appartement. Het aantal strafpunten stijgt geleidelijk. De minister voor Wonen is daarvoor bevoegd.

Energieleningen

Tot op heden zijn er quasi geen terugbetalingsproblemen geweest wat de toegekende goedkope energieleningen betreft. Het is een rollend fonds. De leningen zijn betaalbaar. Het FRGE is te weinig bekend en slechts een derde tot de helft van het beschikbare budget werd aangewend. Doel is het beschikbare budget volledig in te zetten. Als dit snel gebeurt, zal de minister de Vlaamse Regering vragen via een beperkt waarborgsysteem een bijkomend effect te genereren. De combinatie van een goedkope lening, de premies en de doelstellingen van energie-efficiëntie en energiesoepers vormen een mooi pakket om maatwerk te leveren. De OCMW's en lokale besturen gaan er uiteraard bij betrokken worden. Ze zitten dicht bij de mensen en kennen de doelgroepen.

Overheidsgebouwen

Voor het actieplan Overheidsgebouwen gaat de minister samen met de minister bevoegd voor Overheidsgebouwen het initiatief nemen om in het eerste semester van 2015 een voorstel aan de Vlaamse Regering voor te leggen. De overheid heeft hier een belangrijke voorbeeldfunctie en het heeft bovendien een groot kostenbesparend effect. De derde-partijfinanciering gaat hier moeten spelen. Op het gebied van de overheidsgebouwen worden de eerste ideeën uitgewerkt, de omzetting ervan vergt nog veel inspanningen. Het Vlaams Energiebedrijf heeft op dit vlak al heel wat resultaten geboekt. Het zal bij PMV worden ingekanteld.

Energiebeleidsovereenkomsten

De minister verwacht voor de EBO's voor eind 2014 een beslissing van de Europese Commissie over het ingediende staatssteundossier. Indien de Europese Commissie een negatieve beslissing zou nemen over de voorgestelde verlaagde accijnstarieven voor de bedrijven die zijn toegetreden tot de EBO, zal een alternatief worden uitgewerkt dat er als volgt zal uitzien. Enerzijds komt er een gedeeltelijke compensatie van die stijging door het accijnstarief voor aardgas voor de EBO-bedrijven te laten zakken naar het geharmoniseerd Europees minimumniveau. Anderzijds komt er voor die EBO-bedrijven een verhoogd degressief tarief op de federale bijdrage op aardgas.

Benchmarktool

In opdracht van het VEA is een mogelijk concept voor het opzetten van een benchmarkplatform ontwikkeld. Er wordt voor geopteerd om in een eerste fase een eerder beperkt benchmarkplatform op te zetten. Er wordt voor deze geleidelijke opbouw gekozen omdat er momenteel niet voldoende data voorhanden zijn om op een gestructureerde manier een valabele benchmark op te zetten. Het einddoel is een webapplicatie te ontwikkelen, via het unieke portaal toegankelijk voor bedrijven, waar de kmo bij aanmelden onmiddellijk haar benchmark kan zien binnen haar specifieke sector en waarbij de energiedata automatisch ingelezen worden via koppelingen aan al bestaande databanken zoals de KBO-databank, de energiedatabank Netbeheerders enzovoort.

Wegwerken van drempels van ESCO's voor bedrijven

Er loopt momenteel al een project rond het faciliteren van ESCO's voor kmo's. Dit project moet leiden tot een beleidsadvies dat de standaardisatie voor ESCO-projecten in kmo's faciliteert. Het opgestarte project zou moeten zorgen voor de

nodige input voor het uitwerken van contract-standaarden voor ESCO-projecten in gebouwen en kantoren. Verder zullen er in 2015 verschillende communicatie-initiatieven opstarten om de bedrijven meer vertrouwd te maken met de ESCO-aanpak. Er zijn wat psychologische drempels om een derde-partijfinanciering in een kmo toe te laten.

Mogelijkheden voor meer resultaten bij energie-intensieve bedrijven

De vrijwillige overeenkomsten, zijnde de EBO's voor de periode 2015-2020, vormen de speerpunten van het energiebeleid met de energie-intensieve industrie en realiseren grote en noodzakelijke resultaten met betrekking tot de verhoging van de energie-efficiëntie. Uit een studie van het VITO blijkt dat de verwachte jaarlijkse energie-efficiëntieverbetering vanwege de toetredende EBO-bedrijven globaal 1 procent per jaar zal bedragen. De EBO's maken ongeveer 60 procent uit van de doelstelling die in het kader van de richtlijn Energie-efficiëntie moet worden gehaald. Dit is dus een zeer belangrijke maatregel.

Burden sharing tussen de overheden

De onderhandelingen over de burden sharing moeten zo spoedig mogelijk worden hervat in het Overlegcomité. Duidelijkheid over de lastenverdeling is nodig om een adequaat actieplan te kunnen uitwerken om de afgesproken doelstelling te realiseren. De deadline van 2020 komt er snel aan. Hoe langer deze beslissing uitblijft, hoe moeilijker het wordt om tijdig de nodige acties te kunnen uitwerken en implementeren.

Toekomst van biogas

De subdoelstelling voor biogas zal mee worden geëvalueerd in het licht van de billijke kostenverdeling binnen België. In functie daarvan zal een actieplan opgesteld worden, dat jaarlijks gemonitord zal worden.

Geothermie

De minister stelt vast dat sommige leden vinden dat geothermie te weinig aan bod komt in de beleidsnota. Het is nochtans een belangrijk aandachtspunt. Het zou een fantastische doorbraak zijn mochten er hier op korte termijn resultaten zijn. Bij biomassa en geothermie gaat men rendementen hebben indien er 80 à 90 procent van de tijd warmte kan worden geleverd. De diepe geothermie zit nog in een onderzoeksfase. Het is moeilijk daarop een beleid te baseren. De ondiepe geothermie wordt wel al toegepast. Bij het opzetten van vele kleine geothermie-centrales kan er worden gegaan naar een gedecentraliseerde manier van energieopwekking.

Slimme meters

Er zal een evaluatie van de slimme meters gemaakt worden waarbij nagegaan zal worden voor welke verbruikssegmenten de introductie van slimme meters te verantwoorden is. Daarna kan, in het kader van de Europese richtlijn Energie-efficiëntie, nagegaan worden hoe de uitrol toegepast kan worden. Er kan uit de ervaringen van het Nederlandse project worden geleerd. De discussie over welke slimme meter gekozen gaat worden, moet eerst plaatsvinden. De kostprijs van de uitrol moet terugverdienbaar zijn.

Budgetmeters

De verwachting is dat budgetmeters over enkele jaren niet meer beschikbaar zullen zijn en vervangen zullen worden door slimme meters zodat er kosten-efficiënter en minder stigmatiserend kan worden gewerkt.

Gratis 100 kilowattuur

De minister ziet een tegenstrijdigheid in het pleidooi voor energiezuiniger leven en dan een deel gratis geven. Gratis wordt bovendien altijd door iemand betaald. Ze staat achter de afschaffing van de gratis kilowattuur. Het regeerakkoord ziet de afschaffing ingaan op 1 januari 2016.

Werking elektriciteits- en gasmarkt/stijging aantal wanbetalers

Energiearmoede is bijzonder moeilijk in cijfers te vatten. De evoluties zijn niet eenduidig. Zo daalde in Vlaanderen het aantal dat in 2013 minstens één ingebrekestelling voor elektriciteit en/of aardgas kreeg licht ten opzichte van 2012. Het aantal nieuw opgestarte betaalplannen steeg, alsook het aantal gezinnen waarvan het elektriciteitscontract en/of het aardgascontract werd opgezegd. Deze gezinnen moesten op zoek naar een nieuwe energieleverancier of kwamen bij de distributienetbeheerder terecht. De maatregelen om de instroom te verkleinen en de terugkeer naar de commerciële markt te bevorderen, werpen hun vruchten af. Het aantal gezinnen dat klant is bij de netbeheerders wegens wanbetaling daalde tussen 2011 en 2013. De minister ziet geregeld de koepel van de leveranciers, maar ook individuele leveranciers, waar dit onderwerp telkens aan bod komt. Het moet nauw worden opgevolgd.

Bij de marktmonitor blijkt dat 45 percent van de gezinnen niet van energieleverancier verandert. Het doel van de concurrentie en de V-test is volgens de minister de prijzen te doen dalen en niet van leverancier te veranderen. De V-test zal worden aangepast om de leverancierskortingen erin te vervatten. De passieve klanten genieten ook van de voordelen van de vrijgemaakte markt.

Verdere ontvlechting van distributie en levering

Op het vlak van de ontvlechting van distributie en levering is de aangekondigde de facto 'ownership unbundling' in de gemengde sector een goede zaak. Het is niet zo dat er momenteel misbruiken worden gemeld, maar een volledige ontvlechting sluit ook misbruik in de toekomst uit. Vlaanderen staat op het vlak van ontvlechting vrij ver in vergelijking met de Europese landen.

Energienorm

Wat de bepaling van de energienorm betreft, stelt de minister dat deze wordt meegenomen in de gesprekken over de totstandkoming van het Energiepact.

Innovatiebeleid

Voor toelichting bij het beleid betreffende innovatie verwijst de minister naar de beleidsnota Economie, Wetenschap en Innovatie. Minister Muyters wil veel investeren in energietechnologie. Dit zal in overleg gebeuren. De minister staat hier positief tegenover.

Vlaams Energiebedrijf

Het VEB zal worden ingekanteld in PMV. Minister Muyters is de bevoegde minister.

Elektrische voertuigen

Er moet meer op elektrische voertuigen worden ingezet, niet enkel op innovatief onderzoek, maar ook op een meer grootschalige marktintroductie. Er moet daar volutaristischer mee worden omgegaan.

Energiecoöperatieven

Energiecoöperatieven hebben hun rol en functie. De minister wil niet naar een systeem met verplichtingen gaan. De doelstellingen halen voor hernieuwbare en duurzame energie moet op een volutaristische manier gebeuren. Verplichtingen opleggen gaat het halen van de doelstellingen eerder afremmen.

Energie en onderwijs

De minister werkt aan een ministerieel besluit dat voor het eerst Energie als vak zal opleggen aan wie als nieuwe EPB-verslaggever aan de slag wil. Dat betekent dat er nieuwe gespecialiseerde opleidingen komen, maar dat ook instellingen hun opleidingen van bijvoorbeeld ingenieur of architect kunnen bijsturen met een basis energie. Ze plant hiervoor verdere initiatieven voor andere opleidingen.

Energiekenniscentrum

De minister stelt dat er al een aantal energiekenniscentra zijn zoals Energyville, een samenwerking van de KU Leuven, VITO en IMEC, Power Link, een samenwerking van UGent, Incubatiecentrum Greenbridge, Smart Grids Flanders en verschillende andere partners; het Centrum Duurzaam Bouwen enzovoort. Het is voor de minister geen prioriteit om een overkoepelend centrum op te richten. Misschien is het op termijn nodig als men vaststelt dat er te veel dubbel werk gebeurt.

Groenestroomcertificaten

Op dit ogenblik wordt de last van het verleden van groenestroomcertificaten intensief onderzocht om te weten hoe dit op een effectieve manier kan worden weggewerkt. Een quotumverhoging is daarbij een optie. De uitdaging is immens groot. Het moet haalbaar zijn voor de gebruiker, maar de liggende dossiers mogen niet worden genegeerd. De oplossing is op dit ogenblik nog niet voldoende afgelijnd om bekend te worden gemaakt. Het debat zal binnenkort in de Vlaamse Regering worden gestart.

Totstandkoming netvergoeding

De opmaak van de tariefmethodologie en de goedkeuring van distributienettarieven is sinds 1 juli 2014 een exclusieve bevoegdheid van de VREG. De VREG heeft een tariefmethodologie vastgelegd met het oog op de goedkeuring van nieuwe tarieven vanaf 1 januari 2015 en is bezig met het onderzoeken van de tariefvoorstellen. De VREG is ook in overleg met de leveranciers om te kijken hoe het kan worden geïmplementeerd. De minister beklemtoont wel dat in een geliberaliseerde markt de VREG een sterke regulator moet zijn en over een grote vrijheid moet kunnen beschikken. Dit is voor de overheid niet steeds eenvoudig.

Netvergoeding

De netvergoeding is logisch. Het net wordt in twee richtingen gebruikt. Het is logisch dat ook de kleine producent aan het onderhoud van het net bijdraagt. Het zal waarschijnlijk in de nieuwe nettarieven van VREG worden opgenomen.

IV. Discussie

De heer *Robrecht Bothuyne* verneemt van de minister dat er een integraal Energiearmoedeplan komt. De minister stelt gelijktijdig dat ze een aantal elementen mist om de analyse te kunnen maken. Waarover gaat dit?

Hij had om de modaliteiten voor de energielening gevraagd. Wijzigt daar iets? Hij gaat van het stilzwijgen van de minister uit dat alles hetzelfde blijft.

Kan het Energiepact concreter omschreven worden? Het is goed om met de bevoegde ministers van andere beleidsniveaus te overleggen, maar misschien kunnen mensen op het terrein ook worden aangezet om mee te denken. Welke partners wil de minister betrekken? Is het hetzelfde brede veld als in Nederland? Voor het federale niveau is er een timing voorzien tegen eind 2015. Zal dit ook de timing voor Vlaanderen zijn?

Er wordt binnen Warmtenetwerk Vlaanderen denkwerk rond de prijszetting van warmtenetten verricht. Wie gaat het reguleren?

Het is bevreemdend dat het budget voor de eerste call voor het groenewarmtebeleid niet werd opgebruikt. Is dat geëvalueerd? Waren de criteria te strikt?

Het Renovatiepact zou er halverwege 2015 zijn. De heer Bothuyne gaat ervan uit dat dit overlegd werd met minister Homans. Hoe gaat dit worden aangepakt? Wat is de agenda? Is dit inclusief de normen, het versterken van EPC, het premie- en financieringsverhaal?

Het alternatief dat de minister aankondigt indien de EU-Commissie de regeling inzake EBO's niet aanvaardt is nieuw voor de heer Bothuyne. Is dit overlegd met de betrokken bedrijven en sectoren? Zo ja, zijn ze akkoord? Als er nog geen overleg was, wanneer wordt het dan gevoerd?

Voor Innovatie stelt hij dat het belangrijk is bijkomende budgetten vrij te maken.

De tarieven worden door de VREG voorbereid op basis van de tariefmethodologie. Er is daarvoor geen juridische basis. Wanneer wordt er een ontwerp van decreet ingediend?

Hetzelfde geldt voor de vorige netvergoeding, die vernietigd werd. Er waren opmerkingen over de gebrekkige juridische basis in het decreet en het technisch reglement van de VREG. Worden die bij de volgende poging rechtgezet? Welke garanties heeft de minister dat de netvergoeding niet een tweede maal wordt vernietigd?

De heer *Johan Danen* wil over de bepaling van de doelgroep voor de FRGE-leningen weten of de groep juist boven de meest kwetsbare groep er gebruik van kan blijven maken.

De energiesector vraagt een doordachte ketenbenadering met structureel overleg en structureel ingrijpen in andere beleidsdomeinen. Is dat overlegmoment met de andere vakministers voorzien? Hoe concreet is het aangekondigde overleg?

De gratis 100 kilowattuur kan worden gezien als een progressieve tarifiering. De afschaffing gaat vooral gezinnen met kinderen treffen. Is er in een compensatie voorzien?

In de beleidsnota staat niets over schalie- en steenkoolgas. Minister Schauvliege vermeldt die wel. Haar standpunt is niet altijd eenduidig. Wat is de visie van de minister?

De term 'hernieuwbare energie' dekt vele ladingen. Er zijn de laatste tijd weinig realisaties van windturbines. Er zouden er heel wat in de pijplijn zitten. Gaan die er komen? Is er in een structureel overleg voorzien met Ruimtelijke Ordening om tot een maximaal gebruik van windenergie te komen?

Bij biomassa is er een technologie nodig die moet zorgen voor een constante aanvoer van energie. Voorziet de minister in duurzaamheidscriteria of een verstrenging van de bestaande over wat mag worden gestookt in de centrales? Wat zijn de toezeggingen in verband met groenestroomcertificaten ten aanzien van recente centrales?

Hoe komt de minister tot een stabiel investeringsklimaat voor hernieuwbare energie? Hoe maakt de minister dat transparant voor investeerders?

Mevrouw *Valerie Taeldeman* wil nog weten of het Netwerk voor Armoedestrijding en de Huurdersbond actoren zijn die geraadpleegd worden voor het afsluiten van het Renovatiepact. Ze is het eens met de minister dat er op het bestaande patrimonium moet worden ingezet. Waarschijnlijk is er veel energetisch renovatiewerk te vinden bij de huurwoningen.

Ze verwijst naar haar vraag om uitleg over het vernietigde participatieluk in Oost-Vlaanderen (*Hand. VI.Parl. 2014-15, 5 november 2014, nr. C46, p. 17*). Het mag inderdaad niet één dwingend participatiemodel worden bij grootschalige windturbineprojecten, maar de minister antwoordde toen wel dat om het lokale draagvlak te vergroten, ze binnen strategische lijnen wil werken. Ze kan zich wel vinden om bij toekomstige projecten de projectontwikkelaar te verplichten werk te maken van het creëren van draagvlak. Hoe kan dit worden verankerd?

Er zou een studie van het VITO zijn over het optimaal ruimtelijke plaatsen van windturbineprojecten. Bestaan hier nog andere studies over?

De heer *Rob Beenders* herhaalt zijn vraag over het verslag van het Rekenhof over de energiescans en sociale dakisolatieprojecten die niet kunnen worden doorgerekend via de netbeheerders.

Hoe zit het met de modaliteiten van het FRGE en is een progressieve tarifiering van de stroomtarieven bespreekbaar?

Mevrouw *Sonja Claes* verwijst naar het regeerakkoord waar de opheffing van het plafond voor de solidarisering is in opgenomen. Dit ontbreekt in de beleidsnota. Op vragen daarover heeft ze geen antwoord gehoord. Dit baart haar wat zorgen.

De heer *Willem-Frederik Schiltz* verwijst naar zijn vragen in verband met het central clearing house. In de beleidsnota wordt vermeld de kosten van het net beter te structureren. De distributiesector en leveranciers wachten hier al lang op. Het is een interessant instrument om sociaal en economisch de energiemarkt te verbeteren.

Hij is niet overtuigd van de ecologische impuls die de maatregel van de gratis kilowattuur zou genereren. Het is evenmin een zeer sociale maatregel. De energiearmoede mag echter niet nog een groter probleem worden. De energiefactuur gaat immers stijgen bij afschaffing van de maatregel. Daar moet rekening mee worden gehouden.

In de evaluatie van de SERV van de beleidsnota over de hervorming van het EPC en de impulsen die de minister met de isolatie van huizen wil genereren, blijkt dat dit niet altijd positief is. Soms speelt het mattheuseffect. Private verhuurders moeten zo veel mogelijk worden gestimuleerd om bij het Renovatiepact te worden betrokken. Misschien moet er met het federale niveau overlegd worden over de fiscale mogelijkheden.

Hij is wat terughoudend over het participatiedraaiboek. In provinciale kringen bestaat de neiging om eigen systemen op te richten. Deze meerderheid wil het provinciale niveau afslanken. Hij waarschuwt voor bestuursniveaus die een tegengesteld beleid gaan voeren. Voor de windmolenzones is het misschien interessant om met de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening af te spreken om duidelijke zones af te bakenen op basis van criteria die rekening houden met de rendabiliteit van windmolens. Het is goed dat er voor de plaatsing van windmolens naar draagvlak wordt gezocht. Bedrijven die dat doen, worden minder met bezwaarschriften geconfronteerd. Hij waarschuwt om in een concept te stappen waar, bij wijze van voorbeeld, tien buurtbewoners investeren in één windmolen. Het is financieel zekerder als een bedrijf zijn hele portefeuille opentstelt voor participatiekapitaal.

De heer *Andries Gryffroy* wil meegeven dat de definitie van energie-intensieve bedrijven moet worden bekeken. Deze definitie mag niet te beperkend zijn. Energie-intensief zou kunnen betekenen dat het om een bepaald percentage van de totale kost zou gaan. In deze hypothese kunnen ook de kmo's er onder vallen.

De minister gaat betere vorming geven voor onder meer de EPB-verslaggeving. De technische aberraties in de EPB-verslaggeving en in het bepalen van het e-peil wegwerken, is volgens de heer Gryffroy zeer belangrijk.

De heer Gryffroy hoort verwijzingen naar kmo's en ESCO's, maar geen enkele naar de bedrijven die onder 0,1 petajoule zitten. Hij had gepleit voor sectorale overeenkomsten waardoor zowel de kmo's als de bedoelde ondernemingen kunnen participeren aan de benchmark.

Hij vindt het tegenstrijdig dat Groen pleit voor windenergie, maar gelijktijdig mee het oprichten van actiegroepen tegen windenergie ondersteunt.

In verband met de door de heer Schiltz vermelde geldingsdrang van provincies om eigen systemen op te richten stelt hij vast dat een dragende kracht daarbij de heer Geert Versnick is, toch een bekend liberaal politicus.

De heer *Johan Danen* wil laten onderzoeken wat de motieven van de actiegroepen zijn. De actiegroepen die hij kent zijn vooral nimby's (not in my backyard). De actiegroepen vanuit ecologische hoek zijn mensen die willen meewerken aan de installatie van een windmolen. Hij pleit voor participatieprojecten omdat die wel kunnen helpen bij het vergroten van het draagvlak.

De *minister* zegt dat het niet de nimby's maar de banana's (build absolutely nothing anywhere near anyone) zijn die actief zijn in werkgroepen. Participaties zijn niet slecht, maar ze mogen niet verplicht worden omdat dit een vetorecht geeft aan diegenen die niet willen participeren. De minister is voorstander van vrijwilligheid.

De minister stelt dat de energielening van FRGE ongewijzigd blijft bestaan. Daarna wordt gezien hoe er moet worden bijgestuurd. Er zal in 2015 geen decreetsaanpassing zijn. Er is een zware onderbenutting. Met het eigen concept wil ze het rollend fonds volledig inzetten. Als dat bereikt is, kan het profiel van de

gebruikers bekeken worden en bijgesteld in functie van de beoogde doelgroep. De eerste doelstelling moet zijn meer leningen te verstrekken.

Bij het Energiepact moet het brede veld worden betrokken. De samenstelling zoals in Nederland, vindt de minister goed. Dit moet nog in de Vlaamse Regering overlegd worden. Er is een breed draagvlak nodig, niet alleen voor de doelstellingen van het Pact 2020, maar ook voor het pakket maatregelen dat in het Europees Parlement wordt goedgekeurd voor 2030.

Voor de warmtenetten zitten er veel projecten in de pijplijn. De eerste call kende waarschijnlijk een bescheiden succes door de lange doorlooptijd van de projecten. De minister hoopt dat de tweede call meer resultaten geeft. Als de tweede op hetzelfde lage niveau blijft dan moet er na evaluatie, actie ondernomen worden.

Voor het Renovatiepact wordt er vooral gewerkt met input van de sectoren. Het tijdsvenster is tot halverwege 2015. De suggestie om de Huurdersbond te betrekken is goed. Vraag blijft wie wordt wanneer in het proces betrokken. Er zal zeker een ogenblik zijn dat het proces opengesteld wordt en dat zij kunnen participeren.

In verband met EBO verwijst de minister naar het overleg dat in oktober 2014 plaatsvond. Eind oktober vertrok er een brief naar de EU, waarop nog geen antwoord kwam. Het alternatief zal eventueel met het federale niveau worden besproken.

De netvergoedingen zitten vanaf 1 januari 2015 bij de VREG. De wijziging van het decreet wordt momenteel politiek voorbereid.

De energieleningen kennen een rente van 0 percent voor beschermde afnemers en 2 percent voor de overigen. Dit blijft zo. De minister wil de doelgroep in eerste instantie zo breed mogelijk houden. Federaal werd vastgesteld dat het FRGE te weinig bekend was en dat 20 percent voor de beschermde afnemers bestemd was. Er is nog ruimte om meer dan te verdubbelen. De minister wil het maximale bedrag uitkeren, kijken hoe snel het wordt gehaald en wie er wordt bereikt en indien nodig, bekijken hoe de beschermde doelgroep beter kan worden bereikt. Op basis van deze resultaten zal in 2015 onderzocht worden of een decreetswijziging nodig is.

De progressiviteit van de tarieven wordt in het Tarievendecreet bekeken.

Voor schaliegas zijn er op dit ogenblik te weinig aanknopingspunten om te concluderen dat dit in Vlaanderen grote rendementen zou kunnen geven. Er moet onderzoek naar gebeuren. Geothermie zou meer resultaten kunnen geven. De ondiepe geothermie wordt al breed toegepast. Bij de diepe geothermie lopen er projecten. In Nederland zijn er projecten, maar is er twijfel of het schaliegas dat er zou zijn, bruikbaar is. De minister neemt hierin een afwachtende houding aan en volgt de evoluties in Europa en Nederland. Op het vlak van onderzoek en ontwikkeling staat Vlaanderen mee aan de top. Bij de omzetting ervan in nieuwe technologieën voor de markt gaat het minder goed. Voor schaliegas geldt dat zeker. De Vlaamse Regering wil volop inzetten op onderzoek en ontwikkeling maar dan vooral op zaken die in de reële economie kunnen worden omgezet. De minister is er niet van overtuigd dat dit voor schaliegas kan.

De duurzaamheidscriteria voor biomassa worden op dit ogenblik bekeken. Er zijn dus drie biomassacentrales die van de vorige Vlaamse Regering een akkoord hebben gekregen voor drie jaar om op te starten. Bee Power Gent (Belgian Eco Energy), E.ON (Langerlo) en Electrabel (Max Green) zijn evenwel engagementen

van een vorige Vlaamse Regering. Wat Max Green betreft, was de exploitatievergunning eerst opgeschort omdat de sectorfederaties het niet eens waren. Bij het begin van deze legislatuur waren ze dat wel. De minister moet daar rekening mee houden. De opschorting werd immers opgeheven. Bee Power Gent zit in de opstartfase en E.ON heeft laten weten dat ze niet langer geïnteresseerd zijn.

Wat de opmerkingen van het Rekenhof betreft stelt de minister dat in het Energiebesluit de bepalingen in verband met de actieverplichtingen er op vraag van de netbeheerders zijn ingekomen om discussies met de CREG te vermijden over de aard en omvang van de openbaredienstverplichting. Als de overheid stelt dat het een openbaredienstverplichting betreft, dan kan de regulator dit niet betwisten. Voor de energiescans en sociale dakisolatieprojecten werd dit niet expliciet vermeld omdat er werd uitgegaan van een 100 percentdekking vanuit de begroting. Dit betekent niet dat de netbeheerder de meerkosten als gevolg van die vergoeding, niet in de tarieven kan verrekenen. De verplichtingen betreffende energiescans en sociale dakisolatieprojecten zijn dus ook openbaredienstverplichtingen die in de tarieven kunnen worden verwerkt. De regulator heeft daar het laatste woord. Er is op korte termijn geen juridisch probleem voor de doorrekening van de kosten in de tarieven. Voor de duidelijkheid, voor de regulator is het wel aangewezen om de energiescans en sociale dakisolatie-projecten op een zo kort mogelijke termijn als een financiële openbaredienstverplichting in het Energiebesluit op te nemen. De minister zal dit doen. Ze hoopt dat de wijzigingen kort vóór of na 1 januari 2015 van kracht zullen zijn.

In het kader van de wanbetalingen is het clearing house een mogelijke optie. De schulden van het verleden gaan anders worden georganiseerd. Dit wordt bekeken. Duitsland werkt met zo een systeem. Er wordt voor inspiratie naar de buurlanden gekeken.

Het participatiedraaiboek windenergie wordt momenteel zeer breed bekeken. Echte verplichtingen ziet de minister niet zitten. Er moet worden gekeken hoe windenergie op een goede manier kan worden gestimuleerd.

Bij EPC en EPB moeten de technische aberraties worden weggewerkt door opleidingen en controles. Voor de kleine en middelgrote ondernemingen wordt een mini-EBO opgemaakt.

De solidarisering tussen de distributienetbeheerders van de kosten voor de hernieuwbare energie gaat worden bekeken. Er is daar nog geen pasklaar antwoord voor.

De heer *Johan Danen* verduidelijkt in verband met steenkool- en schaliegas dat de Groenfractie daar tegen is. Voor de *minister* was dat wel duidelijk. Ze heeft enkel haar standpunt verduidelijkt. Ze is niet van de meerwaarde overtuigd. De heer *Johan Danen* is daar evenmin van overtuigd. Hij wijst erop dat het proefproject in de grensstreek plaatsvindt. Hij vraagt om dit op te volgen.

Hij wil in verband met de biomassa de bestaande contracten niet verbreken. Er is wel een verschil tussen Max Green enerzijds en Bee Power Gent en Langerlo anderzijds. Bij Max Green is alles rond. Voor de twee andere biomassacentrales zou hij willen weten of de contracten en toezeggingen definitief zijn. De *minister* verklaart dat dit momenteel juridisch onderzocht wordt. Ze herhaalt dat ze een optie hebben die gedurende drie jaar kan worden gelicht.

Tinne ROMBOOTS,
voorzitter

Andries GRYFFROY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BEN	bijna-energieneutraal
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
EBO	energiebeleidsovereenkomst
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EPB	energy performance of buildings
EPC	energieprestatiecertificaat
ESCO	Energy Service Company
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
FRGE	Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost
IMEC	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
IOK	Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
nimby	not in my back yard
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
PV	photovoltaic
REG	rationeel energiegebruik
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
UGent	Universiteit Gent
VEA	Vlaams Energieagentschap
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
wkk	warmte-krachtkoppeling